

tok alapján készül, mint pl. egyes különleges profilu intézetek könyvtárainak katalógusai - a más profilu könyvtár számára még ugyanazon anyagról is alig használható. Az OMK szakkatalógusának szerkesztésénél azonban az analitikus osztályozás mellett elsődleges szempont az általános igények kiszolgálása, vagyis olyan jelzetek feltétlen használata, amelyeket bármilyen gyűjtőkörű könyvtár szakkatalógusában megkövetelünk. Így az OMK katalógusának szakjelzetei egyaránt megfelelnek pl. a Vörös Csillag Traktorgyár, az Egyesült Izzó, vagy bármely más műszaki könyvtár általános igényeinek. A jelzetek az OMK szakkatalógusából egyszerűen kimásolhatók, nagymértékben tehermentesítve a műszaki könyvtárost a szakozás gondja alól. Ugyanakkor azonban meg van a lehetősége, hogy az üzemet vagy intézményt érdeklő speciális szakterület irodalmát - saját szempontjainak és igényeinek megfelelően - az OMK-én tulmenő analitikai osztályozással bővített, vagy újabb jelzetekkel tegye hozzáférhetővé, katalógusa útján. A szakkönyvtárosok használják ki azokat a lehetőségeket, amelyeket számukra az OMK szakkatalógusai nyújtanak.

X - X - X

I P A R I T A N U L Ó K

A M Ű S Z A K I K Ö N Y V T Á R A K B A N

Többször felmerült a kérdés: miért nem látogatják az ipari tanulók a műszaki könyvtárat olyan létszámban, mint amilyenben új, jövődó szakmunkás-kádereinktől ezt elvárhatnánk? Három fő okot jelölhetnénk meg: e l ő s z ö r, az ipari tanulókat fokozottan leköti az iskolai foglalkozás, a felkészülés az órákra; m á s o d s z o r, az ipari tanuló nem találja meg a nélkülözhetetlen átmenetet az általános iskola, az MTH oktatás szakmai anyaga és a műszaki könyvtár könyvanyaga között; h a r m a d s z o r: az üzemi műszaki könyvtárak a politechnikai műveltség emelésének propagandájában nem támaszkodnak a DISZ szervezetekre és azok aktívaira.

Az első akadály leküzdése nem a műszaki könyvtáros feladata. A második gátló tényező felszámolása azonban teljes egészében a könyvtáros feladata és kötelessége. Ha biztosítani akarja könyvtárában az ipari tanuló-olvasók megfelelő lét-

számát, akkor mindent el kell követnie annak érdekében, hogy könyvvállományába mielőbb bekerüljenek azok a művek, amelyek a fentebb említett és annyira fontos á t m e n e t e t képezik. Mire gondolunk itt pontosabban? Azokra a népszerű tudományos művekre, azokra az alsó és középkáderek részére szerkesztett kézikönyvekre /sajnos elég kevés áll rendelkezésünkre/, amelyek áttekinthetőségük, gazdag képanyaguk és népszerű előadásmódjuk következtében a kisebb felkészültségű olvasó számára is érthetők, hozzáférhetők, sőt arra is alkalmasak, hogy a fokozatosság szem előtt tartásával új ismereteket közöljenek az ipari tanulóval, eddig szerzett ismereteit értékesítő, lebilincselő formában bővítsék. Az ilyen művek birtokában már bátran fordulhat a műszaki könyvtáros az ipari tanulók felé: biztos lehet benne, hogy az első könyvtárlátogatás alkalmával valamennyi tanulnivaló ipari tanuló a műszaki könyvtár olvasójává válik.

Az ipari tanulók felé irányuló propaganda is más, mint a felnőtt dolgozóknak szóló tájékoztatás. Nem elegendő részükre megküldeni új szerzeményeink jegyzékét vagy plakáton hívni fel figyelmüket a műszaki irodalom olvasásának fontosságára. E területen három fontos tényezőt kell sorompóba állítanunk: az új, a szenzációs iránti érdeklődést, a DISZ nevelő tevékenységét és a szakoktatók, mesterek személyes meggyőzését, tekintélyét.

Az ipari tanulók esetében tulajdonképpen gyerekemberekkel van dolgunk, akik szeretik a színes, vonzó képeket, a szemléltető ábrákat, a technika legújabb /sokszor még teljesen meg sem valósított/vivmányairól szóló híradásokat, stb. Ezt kell szem előtt tartanunk propagandánkban, faliujságaink összeállításánál is. Külön figyelmet fordítsunk az ipari tanulók felé szóló felhívásaink, hirdetéseink, ujságcikkeink h a n g - j á r a , mert a dagályos, túlságosan hosszú lére eresztett és kevés konkrétumot tartalmazó cikket az ipari tanuló nem olvassa végig, az nem tudja lekötni érdeklődését.

Gyorsan szolgáljuk ki az ipari tanuló olvasót, mert ideje - talán jobban mint a felnőtteké - másodpercekre van kiszámítva és szabadideje alig akad a tanórák, az ebéd, a műhelymunka és a sportfoglalkozások, énekkari próbák, stb. között. Arra törekedjünk, hogy szinte kikészítve várja az ipari tanulót az a folyóirat, könyv-, katalógusanyag, amely érdeklődésére számíthat.

És v é g ü l egyik legfontosabb szempont: kezeljük az ipari tanulókat felnőtt dolgozók módjára. Beszéljünk velük komolyan, érdeklődjünk szakmájuk iránt, tudakoljuk meg, hogy milyen kérdések, problémák érdeklik őket a szorosan vett szakmájukon kívül /repülőmodellezés, vasut, rádió, fényképezés, nyelvek, földrajz, csillagászat stb./ és igyekezzünk erre vo-

natkozó olvasnivalót is biztosítani számukra. Igen jó hatást kelt és még jobban a könyvtárhoz köti az ipari tanulót az az ártatlan fogás, hogy a könyvtáros a beszélgetés során szerzett adatokat feljegyzí a tanuló kartonjára és így a következő alkalommal már "emlékszik", hogy az ipari tanulót milyen kérdések érdeklik különösen, félretesz számára egy-egy szaklapot, könyvet vagy rajzot, esetleg készít számára néhány ilyen-természetű fényképet, stb.

Nézzünk meg befejezésül, néhány olyan kezdeményezést, amellyel az Ikarus Karosszéria- és Járműgyárban igen sok ipari tanulót megnyertünk a műszaki irodalom olvasása ügyének.

November 1-ével megindult a "Minden DISZ tag legyen a műszaki könyvtár olvasója" mozgalom. Ezzel kapcsolatban a DISZ szervezet a műszaki könyvtártól külön szemléltető propaganda anyagot kapott.

Az üzemi DISZ szervezet tagjain keresztül meghívjuk azokat a fiatalokat, akik még nem tagjai a könyvtárnak, - a Szovjetunióban járt fiatal DISZ és párttag mérnököket, technikusokat ellátjuk orosznyelvű szakirodalommal.

A könyvtár a budapesti könyvesboltokban, antiquáriumokban sőt a szakszervezet könyvtárában is felkutatta a beszerezhető, újabban vagy korábban megjelent olyan népszerű tudományos műveket, amelyek alkalmasaknak mutatkoztak arra, hogy felébresszék az ipari tanulók érdeklődését a műszaki kérdések, a műszaki irodalom olvasása iránt. Ezeket a könyveket /főképpen a régebbi kiadásukat/ természetesen előzetesen gondos ellenőrzésnek vetettük alá.

Az ipari tanulók összejövetelein, énekóráik előtt a könyvtár vezetője párperces tájékoztatást tartott a műszaki könyvtár munkájáról és felhívta az ipari tanulókat, hogy keressék fel a könyvtárat.

Az érdeklődők számára a Műszaki könyvtár külön katalógust készített az egyes szakokhoz tartozó népszerű tudományos művekből és ezzel nagymértékben megkönnyítette a kezdő ipari tanuló első lépéseit a műszaki könyvek birodalmában.

A tanműhely bejáratánál külön faliújságot készített a könyvtár az ipari tanulók számára, amelyen elsősorban az ifjúságot érdeklő és a fentebb leírt szempontok szerint összeállított cikkek kerülnek kifüggesztésre, színes illusztrációk, tréfás ábrák, stb. kíséretében.

Felvette a könyvtár a kapcsolatot az ipari tanulók oktatóival is, akik részére az oktatással kapcsolatos segédletek kiválasztásában /fordítás, bibliográfia, ábrák fotózása, stb./ nyújt segítséget és ugyanakkor azt igyekszik elérni, hogy óráikon, a tantermi foglalkozások során hivatkozzanak a műszaki könyvtárban található szakirodalomra.

A műszaki könyvtár és az ipari tanulók kapcsolatát erősíti például az a felajánlás is, amely szerint a műszaki könyvtár most készülő berendezésének egy részét az ipari tanulók készítik el. A könyvtár ugyanakkor egy személygépkocsi méretekkal ellátott, műhelybeli kivitelezésre alkalmas fényképét készítette el a tanműhely részére, amely ennek alapján november 7.-re a szovjet ifjak megajándékozására kis gépkocsikat csinál.

A Műszaki könyvtár a hűtőbádogos tanulók részére szovjet szakmunkát fordítottatott le és megfelelő példányszámban sokszorosítva adja ki.

E módszerek alkalmazásával az Ikarus műszaki könyvtára - felajánlásához hiven - azt akarja elérni, hogy az ipari tanuló olvasók száma 70-80 -al emelkedjék.

Még sok példát sorolhatnánk fel azokból az intézkedésekből, kezdeményezésekből, amelyek egyre jobban erősítik a kapcsolatot a Műszaki Könyvtár és az ipari tanulók között és amelyek egyre több ipari tanulót vonzanak a műszaki könyvtár olvasóinak sorába.

Persze minden üzemnek mások a sajátosságai, mások a körülmények, amelyek között a műszaki könyvtáros dolgozik. Egyet azonban valamennyi üzemi műszaki könyvtár számára leszögezhetünk: megéri a fáradságot az alapos foglalkozás az ipari tanulókkal, iparunk aranytartalékával, jövőnk szakmunkásgenerációjának ifjú tagjaival, mert ha valahol, ezen a területen joggal elmondhatjuk, hogy jó talajba hullik az elvetett mag.

Kvakovszky Iván

x - x - x

ANKÉT A MŰSZAKI KÖNYVKIADÁS 1956. ÉVI TERVÉRŐL.

A különböző szakmai kiadóvállalatokból összevont Műszaki Könyvkiadó 60 tagu szerkesztősége által összeállított kiadói előtervet először az iparági szerkesztőségi tanácsokban vitatták meg. Ezekben a minisztériumok, üzemek és kutatóintézetek képviselői foglalnak helyet. A terveket ezután a vállalata-